

OCKNAĆ (17) *vb pf*

ocknąć (15), **ocnąć** *OpecŻyw* (2).

o jasne.

inf ocknąć (2). ◇ *fut* 1 sg ocknę (1). ◇ 2 sg ockniesz (1). ◇ 3 sg ocknie (1). ◇ *praet* 1 sg m ocknąłem, -m ocknął (2). ◇ 3 sg m ocknął (3). *f* ocnęła (1). ◇ *imp* 2 sg ockni (1). ◇ 2 pl ocnicie (1). ◇ *con* 1 pl m pers byśmy ocknęli (1). ◇ 3 pl m pers by ocknęli (1). ◇ *con praet* 3 sg m ocknął by był (1). ◇ *part praet act* ocknąwszy (1).

Sł stp brak, Cn s.v. stanąwszy, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVII w.

Obudzić się ze snu; evigilare, expurgere Vulg; expurgisci, expurgefieri Cn (17) : małz to czynić [...] po wieczery zafię w łzeć godzin (by też y wnoczy gdy oczknie) *FalZioł* V 91; Ocknął potim Sálomon y porozumiał że to był fen *Leop* 3.Reg 3/15; był ták bárzo pijány/ iż nietelko ná ono białygłowy łektánie/ nie ocknął by był/ ále by go był łnadź y palił łwiecećmi. *GórnDworz* Aa8; nalazwłzy ią łpiącą obudził ią. Oná ocknąwłzy pytałá rzekąc: Kto iełt *HistRzym* 31; *SkarŻyw* 334; Przydáló mi łię raz/ żem w pułnocy łprędká ocknął *ReszPrz* 46, 47.

W przeciwstawieniach: »spać (2), zasnąć (a. [usnąć])...ocknąć« (3): gdy będziełz łpał/ niechayćie łtrzegą: gdy ockniełz rozmawiáy łnimi *Leop Prov* 6/22, 3.*Esdr* 3/3; *BudBib Ps* 3/5[6]; [po oney wieczery ták łmącźno vłnął/ iż nie ocnął áż ná łwitánium *HistFort* D2v].

Zwrot: »jakoby ze snu ocnąć« (1): [*Matka Boża*] dla filnégo łmętku obumarła tak iłż przez długi czas mowitz niemogła/ ale po malé chwili/ na łlodkie vpominanie milé^{go} iezufa/ paⁿna náłwłęłłá iakoby ze łnu twardégo otznęła *OpecŻyw* 78v.

Przen (6) :

a) *Opamiętać się, przestać grzeszyć lub trwać w bezczynności, zacząć dobrze działać* (6) : Przyłtápćie bliżéy ludzie grzełłni a oglądáyćie iakátz pokutę za wás łtroij łyn boży [...]. Otcnicie połpolicie ludzie włłfytycy/ botz niełłuffá łpatz łludze/ gdy pán dla łługi niełłpiątż w polu boiuiie. *OpecŻyw* 103; Tám więc potrzebá będzie ocknąć włłzytkim/ y myłłi od doczełłnych rzeczy ná łtronę odrzućić *LeovPrzep* E3v, [K]; áby się ocucił łwiát z nieumieiętnołłci á z gnułłnołłci/ w którój był (*marg*) Aby ludzie ocknęli. (–) *BiałKat* 21; cóż iełt tákiego/ przeczbył wálzá kró: M. [...] włłdy kiedyżkolwiek iuż ocknąć/ á práwłćie łwoię [...] ná tego łwégo/ y krółłłtwá łwégo nieprzyiaćielá głównégo dobyć nieiał *OrzJan* 90.

Zwrot: »z snu niedbałłci ocknąć« (1): trzeba żebyłmy z ták twárdego y dawnego łnu niedbałłci náłżey ocknęli *VotSzł* Bv.

b) [*Ponownie zaistnieć: ocnął w nim náłog pierwłzy HistFort* A4.]

Synonimy: obudzić się, ocucić, ocucić się, przebudzić się, przecucić, przecucić się.

Formacje współrdżenne cf CKNAĆ.

Cf **OCKNAĆ SIĘ, OCKNIENIE**